

สรุปผลการประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

โดย สำนักงานการประชุม สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

วันอังคารที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมใหญ่วุฒิสภา อาคารรัฐสภา (เกียกกาย) ศาสตราจารย์พิเศษพรเพชร วิชิตชลชัย ประธานวุฒิสภา เป็นประธานของที่ประชุมวุฒิสภา ในการประชุม ครั้งที่ ๑๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ โดยมี พลเอก สิงห์ศึก สิงห์ไพร รองประธานวุฒิสภา คนที่หนึ่ง และนายศุภชัย สมเจริญ รองประธานวุฒิสภา คนที่สอง ผลัดเปลี่ยน ทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

เมื่อครบองค์ประชุมแล้ว ประธานของที่ประชุมได้เปิดประชุมและดำเนินการประชุม ตามระเบียบวาระ สรุปผลการประชุมได้ดังนี้

(๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม (ไม่มี)

(๒) รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)

(๓) กระทู้ถาม (ไม่มี)

เรื่องด่วน จำนวน ๒ เรื่อง

๑. รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒)

๒. รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ (ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

พร้อมด้วย รายงานสรุปผลการวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตาม แผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ และรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตาม แผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒)

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมได้พิจารณารายงานทั้ง ๓ ฉบับ ต่อจากการประชุมวุฒิสภาเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยมีนายเทวัญ ลิปตพัลลภ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กับคณะเจ้าหน้าที่ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการปฏิรูปประเทศ ผู้แทนสำนักงาน ป.ย.ป. และผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนา

การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงประกอบการพิจารณารายงานเรื่องดังกล่าว ของที่ประชุมวุฒิสภา

สมาชิกวุฒิสภาได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ สรุปได้ว่า

ด้านการเมือง

ในการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง ควรให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยหน่วยงานของรัฐควรทำหน้าที่เพียงการกำกับดูแล แนะนำและ ให้คำปรึกษา ทั้งนี้ รัฐมนตรีต้องขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศโดยการสั่งการและกำกับดูแลอย่างเข้มงวด เพื่อให้การปฏิรูปประเทศนั้นสัมฤทธิ์ผล ควรสร้างกระแสให้ประชาชนตื่นตัวในการที่จะต่อต้านการทุจริต ในทุกรูปแบบ ควรสร้างการเลือกตั้งที่โปร่งใสและเป็นธรรม โดยการเพิ่มบทบาทภาคประชาชนในการ เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง การตั้งผู้สังเกตการณ์การเลือกตั้งจากต่างประเทศ และ การเพิ่มมาตรการลงโทษผู้ทุจริตการเลือกตั้ง ควรสร้างพรรคการเมืองที่เป็นพรรคการเมืองของ ประชาชนที่บริหารโดยสมาชิกของพรรคการเมือง และเลือกผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งโดยสมาชิกพรรค การเมือง ควรศึกษารัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองโดยละเอียด เพื่อแก้ไข เพิ่มเติมและปรับปรุงให้เหมาะสม ควรสร้างพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยและควรดำเนินการให้ท้องถิ่น เป็นโรงเรียนประชาธิปไตย ควรสร้างระบบการเมืองให้มีความเข้มแข็งโดยการแยกอำนาจระหว่าง ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ควรเพิ่มโครงการหรือกิจกรรมที่สำคัญ ที่เรียกว่า Big Rock ให้มากขึ้น และดำเนินการให้เห็นผลโดยพลัน

ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

ควรเร่งดำเนินการโครงการจัดตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุฉุกเฉินแห่งชาติเพื่อให้บริการเลขหมาย โทรศัพท์ฉุกเฉินแห่งชาติหมายเลขเดียวให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ในส่วนการพัฒนาระบบสวัสดิความรู้ ความสามารถทั่วไปสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ไม่ควร นำมาเป็นแผนการปฏิรูปประเทศ เนื่องจากเป็นการพัฒนางานประจำซึ่งเป็นภารกิจหลักของสำนักงาน สำหรับการจัดทำระบบดิจิทัลของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการ ดำเนินการของภาครัฐและเอกชน ไม่ควรนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัด เนื่องจากเป็นกระบวนการดำเนินการ อีกทั้งระบบฐานข้อมูลไม่มีความเป็นเอกภาพ ควรที่จะกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มจังหวัดในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน และการพัฒนาหมู่บ้าน อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความเข้มแข็งของการบริหารจัดการ เชิงพื้นที่ ตามประเด็นปฏิรูปที่ ๓ โครงสร้างภาครัฐ กะทัดรัด ปรับตัวได้เร็ว และระบบงานมีผลสัมฤทธิ์สูง

ด้านกฎหมาย

ควรยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและ การประกอบอาชีพของประชาชน เช่น พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. ๒๔๙๓ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เกี่ยวกับการใช้รถจักรยาน พระราชบัญญัติควบคุมการเรียไร พุทธศักราช ๒๔๘๗ และพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ นอกจากนี้ควรแก้ไขเรื่องการประกอบ ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ เพื่อให้สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างอิสระ อันเป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำ

และสร้างความเป็นธรรมในสังคม ในส่วนปฏิรูปการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมาย เพื่อพัฒนานักกฎหมายให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ดี โดยควรพัฒนาหลักสูตรให้มีการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปก่อนการเรียนการสอนวิชากฎหมาย เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดี ความเชื่อ ค่านิยม ให้เป็นคนดีก่อนที่จะเป็นคนเก่ง ควรเผยแพร่ข้อมูลในระบบกลางตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายเชื่อมโยงที่จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ รวมทั้งการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ให้ครอบคลุมกฎหมายลำดับรองที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและที่ไม่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกฎหมาย กฎ โดยสะดวกและเข้าใจกฎหมายได้ง่าย

ด้านกระบวนการยุติธรรมและด้านตำรวจ

ด้านงานนิติวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นงานสนับสนุนกระบวนการยุติธรรมที่นำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้แสวงหาความจริงเพื่อคลี่คลายคดี จึงควรถูกบรรจุเป็นประเด็นที่ต้องมีการปฏิรูปด้วย ประเด็นสำคัญที่ควรต้องได้รับการพิจารณาโดยเร่งด่วน เช่น การซ่อมทรมาณ การอุ้มหาย และควรมีการบูรณาการฐานข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่ปัจจุบันเก็บแยกส่วนอยู่ในแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการเพื่อใช้งบประมาณให้น้อยที่สุด สำหรับกองทุนยุติธรรมจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี การขอลปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลย การถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และการให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน ดังนั้น เพื่อให้การจัดตั้งกองทุนบรรล่วัตถุประสงค์จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบและรู้ถึงสิทธิที่ได้รับจากกองทุนดังกล่าว ในส่วนการปฏิรูปตำรวจรัฐบาลควรเร่งเสนอร่างกฎหมาย ๒ ฉบับ ต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๐ ต่อไป คือ ร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีอาญา พ.ศ. .... ที่ขณะนี้กระบวนการในชั้นการยกร่างพระราชบัญญัติได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕๘ ง. (๔) ของรัฐธรรมนูญ

ด้านเศรษฐกิจ

ในการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจควรแก้ปัญหาเศรษฐกิจตามแนวเขตชายแดน ควรปฏิรูปเศรษฐกิจกระแสใหม่โดยเฉพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม โดยการเร่งผลักดันการออกกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ควรส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการท่องเที่ยวตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชียงใหม่ – เวียงจันทน์ ควรสร้างความเข้าใจและการตระหนักรู้ในเรื่องการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการเกษตรอัจฉริยะและเกษตรแม่นยำ ทั้งนี้ ในส่วนการปฏิรูปภาคการเกษตร ควรพัฒนาคนในกลุ่มอาชีพภาคการเกษตร พัฒนาโครงสร้างของภาคการเกษตร พัฒนาเมล็ดพันธุ์ ส่งเสริมแหล่งทุนและเครื่องมือทางการเกษตรให้กับเกษตรกร ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าทางการเกษตร ส่งเสริมการเข้าถึงตลาด รวมทั้งการใช้ทูตพาณิชย์เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าทางการเกษตร ควรปรับวิธีการรายงานในระบบ eMENSOCR ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้สามารถประเมินผลการปฏิรูปได้อย่างแท้จริง ในการปรับแผนการปฏิรูปให้เน้นด้านอาหารและการเกษตรที่เป็นการผลิตทางการเกษตรที่ดี (GAP) เนื่องจากมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นวิถีชีวิต การทำมาหากิน ความเป็นอยู่ของคนและสังคม ซึ่งจะ

ช่วยฟื้นฟูและแก้วิกฤตเศรษฐกิจของชาติได้ โดยควรปรับแผนแม่บทแยกด้านอาหารและเกษตรที่ไม่ใช่อาหารให้ชัดเจน ควรเพิ่มมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตร โดยจัดทำโซนนิ่งพื้นที่เกษตรในพื้นที่เกษตรในแต่ละชนิดให้มีความเหมาะสมกับพื้นที่ (Zoning by Agri-map) เพื่อเพิ่มคุณภาพของสินค้าเกษตรทำให้สินค้าเกษตรมีมูลค่ามากขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการขนส่งทางรางให้มากขึ้น เพื่อลดต้นทุนการส่งสินค้าเพิ่มขีดความสามารถในการส่งออก โดยปรับรูปแบบการขนส่งให้มีความสะดวกยิ่งขึ้นมีความต่อเนื่องแก่กฎ ระเบียบให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เร่งรัดการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการขนส่งทางราง บูรณาการการทำงานร่วมกัน และมีการติดตาม ประเมินผลของการดำเนินการ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ควรเร่งรัดการแบ่งเขตจังหวัดทางทะเล ปรับสมดุโครงสร้างของ ศรชล. เร่งรัดการออกอนุบัญญัติตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลซึ่งเป็นกฎหมายกลางให้ทันสมัย และต้องบังคับใช้กฎหมายทางทะเลอย่างจริงจังในการลดปัญหาการรุกล้ำทะเลไม่ว่าจะเป็นการสร้างบ้านลอยน้ำ ขนน้ำเฝ้าคอกหอยกลางทะเล และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งควรเป็นเจ้าของหลักในการพิจารณาทุกโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ควรเร่งรัดการลดมลพิษด้านอากาศโดยเฉพาะฝุ่นละออง PM 2.5 ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดเป็นวาระแห่งชาติ อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม เนื่องจากส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยควรแก้ปัญหาเป็นองค์รวม ร่วมกันทุกภาคส่วน มีการติดตาม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาที่แหล่งกำเนิดฝุ่นละออง ในส่วนการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติอย่างเป็นทางการและยั่งยืน จะต้องสำรวจข้อมูลพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จัดทำบัญชี ขึ้นทะเบียนผู้ที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร และจัดทำแนวเขตให้ชัดเจน เพื่อป้องกันมิให้มีการบุกรุกป่ามากขึ้น ทั้งนี้ อาจอนุญาตให้ประชาชนเช่าพื้นที่ป่าที่หมดสภาพความเป็นป่าแล้วได้ โดยจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์การเช่า การผิดสัญญาเช่า การเพิกถอนสิทธิ และการเปลี่ยนสิทธิให้มีความชัดเจน ในด้านทรัพยากรน้ำ ควรเร่งรัดให้กระทรวงสาธารณสุขศึกษาพื้นที่น้ำท่วมบริเวณโรงพยาบาล เร่งรัดการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารระดับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ควรเร่งรัดให้มีแผนปฏิบัติการในการจัดการน้ำเสียอย่างเป็นทางการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรณรงค์ให้ชุมชนจัดการน้ำเสียในครัวเรือน ให้หน่วยงานจัดทำแผนปฏิรูปผังเมืองในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านสาธารณสุข

การสาธารณสุขเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้ต้องมีการปฏิรูปต้องมีการปรับระบบหลักประกันสุขภาพเพื่อให้ประชาชนได้รับสิทธิและประโยชน์และเข้าถึงการบริการที่มีคุณภาพได้เท่าเทียมกัน ให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิที่มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวดูแลประชาชนในสัดส่วนที่เหมาะสม แต่ปรากฏว่าการจัดการเรื่องดังกล่าวยังทำไม่ได้ไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศยังเป็นการดำเนินการแต่เฉพาะในเมืองขนาดใหญ่ จึงควรพิจารณาจัดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิในชนบทกระจายให้ครบทุกท้องที่ พิจารณาเพิ่มค่าตอบแทนแก่แพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวเพื่อเป็นแรงจูงใจและควรพิจารณาการถ่ายโอนให้ท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการได้ ควรเร่งรัดการตรากฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติเพื่อการปฏิรูประบบการบริหารจัดการด้านสุขภาพ ควรมีการตั้งคณะกรรมการสารสนเทศสุขภาพแห่งชาติ เพื่อบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้านสุขภาพทั้งระบบ และเพื่อให้การปฏิรูปประเทศในทุกด้านสัมฤทธิ์ผลเห็นควรที่ฝ่ายบริหารต้อง

ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานโดยรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีต้องแสดงความกระตือรือร้นในการปฏิรูปมากขึ้น นอกจากการรายงานตามที่กฎหมายกำหนด การประชุมคณะรัฐมนตรีควรมีวาระเรื่องการปฏิรูปเพื่อให้รัฐมนตรีรายงานผลการดำเนินการปฏิรูปในด้านที่กระทรวงตุนดูแลหรือร้องขอความร่วมมือต่อกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วรายงานผลให้ประชาชนทราบด้วย รัฐบาลต้องเสริมสร้างความรู้ให้กับสื่อมวลชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมและติดตามการทำงานของรัฐบาล และรัฐบาลต้องเป็นเจ้าภาพหลักในกิจกรรมหรือการหารือร่วมกันเรื่องการปฏิรูปด้านต่าง ๆ ระหว่างคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี

ด้านสื่อมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ

ปัญหาเกี่ยวกับประชาชนเสฟสื่อไม่มีคุณภาพ เสฟสื่อออนไลน์มากเกินไปเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรม มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ แต่ปรากฏว่าแผนงานของแต่ละหน่วยงานไม่ครอบคลุม งบประมาณไม่เพียงพอ แม้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามจัดทำสื่อสร้างสรรค์แต่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงได้ อีกทั้งมีปัญหาในการจัดทำสื่อที่ไม่ตรงตามความต้องการของผู้รับ จึงควรต้องมีการปฏิรูปสื่อ และสนับสนุนให้มีการตรากฎหมายว่าด้วยจริยธรรมสื่อมวลชน เพื่อกำกับและดูแลนักวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือแยกแยะสื่อมวลชนจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร อันมีลักษณะเป็น “สื่อแท้” หรือ “สื่อเทียม” โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแล้ว ซึ่งมีบทบัญญัติที่เป็นข้อยกเว้นไว้ว่าไม่ให้ใช้บังคับกับผู้เก็บ หรือเปิดเผยข้อมูลที่ทางการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน หรือกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้น ซึ่งทำให้สื่อมวลชนที่สามารถแยกแยะ “สื่อแท้” ออกจาก “สื่อเทียม” ได้ จะได้รับการยกเว้นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว อย่างไรก็ตามจะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้โดยรวดเร็ว

ด้านสังคม

ในด้านสิทธิมนุษยชนควรผลักดันกฎหมายเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของคนในสังคมและสอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการลักลอบขนผู้โยกย้ายถิ่นฐาน พ.ศ. .... ควรส่งเสริมหลักสิทธิมนุษยชนในการประกอบธุรกิจเพื่อเสริมสร้างความเสมอภาคอันเป็นหลักพื้นฐานของความมั่นคงทางสังคม ในด้านสิทธิเสรีภาพต้องเริ่มบ่มเพาะทักษะพลเมืองในด้านดิจิทัลตั้งแต่เด็กเล็ก ซึ่งระบบการศึกษาจะต้องเน้นการสร้างเด็กและเยาวชนให้มีอัตลักษณ์หรือความเป็นตัวของตัวเองที่ถูกต้องเหมาะสมบนโลกออนไลน์ ในด้านการคุ้มครองผู้บริโภคควรเร่งรัดการดำเนินการรับแจ้งสถานะความเป็นองค์กรของผู้บริโภคและจัดตั้งสภาองค์กรของผู้บริโภคเพื่อให้เกิดกลไกในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคด้านต่าง ๆ ควรเร่งรัดติดตามการดำเนินงานของกรมการปกครองในการออกระเบียบเพื่อลดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนผู้ไร้สถานะทางทะเบียน เพื่อให้ผู้ไร้สถานะทางทะเบียนราษฎรได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎรและได้สิทธิประโยชน์บริการขั้นพื้นฐานจากรัฐ

ด้านพลังงาน

ในการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน ควรปรับแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ (Power Development Plan) หรือ แผน PDP ๒๐๑๘ ให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน ปฏิรูป

การส่งเสริมการผลิตและการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศ ปฏิรูปการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน ควรจัดทำแผนพัฒนาระบบส่งและการจำหน่ายไฟฟ้าให้เป็นระบบแบบรวม ควรปรับปรุงกฎระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายไฟฟ้าเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความเป็นอยู่ของประชาชน ควรมีนโยบายที่ชัดเจนและแผนงานที่เป็นรูปธรรมในการสร้างความเป็นศูนย์การค้าก๊าซธรรมชาติในภูมิภาค ควรกำหนดกรอบเวลาการดำเนินงานตามแผนที่ชัดเจน ควรคำนึงถึงผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมทั้งบนบกและในทะเล ควรดำเนินการตามเป้าหมายของศูนย์สารสนเทศพลังงานแห่งชาติในการนำข้อมูลด้านพลังงานมาวิเคราะห์และวิจัยเพื่อสื่อสารให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ ในปฏิรูประบบบริหารจัดการเชื้อเพลิงชีวมวลไม้โตเร็วสำหรับโรงไฟฟ้าชีวมวล ควรเร่งรัดจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดฐานข้อมูลศักยภาพและแผนที่พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกไม้โตเร็วในส่วนแนวทางส่งเสริมและจัดอุปสรรคในการนำขยะมูลฝอยไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้า ควรเร่งรัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ดำเนินการออกกฎหมายลำดับรอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทางและปลายทาง ในการส่งเสริมเทคโนโลยีระบบกักเก็บพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานแห่งชาติ (สนพ.) ควรจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมระบบกักเก็บพลังงานที่ชัดเจนและ กกพ. ควรจัดทำรายละเอียดของโครงการ ERC Sandbox ให้มีความชัดเจนและควรนำผลการศึกษาของโครงการนำร่อง (Pilot Project) ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์/ต่อยอด ในการส่งเสริมระบบการกักเก็บพลังงานต่อไป

ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ข้อเสนอเพื่อความยั่งยืนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ควรดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลแก่ข้าราชการ ผู้ประกอบการและประชาชน ควรสนับสนุนศักยภาพของผู้สังเกตการณ์อิสระและควรมีมาตรการปกป้องผู้เกี่ยวข้อง ควรให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมกับการปราบปรามการทุจริต ควรจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมและโครงการตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมการลดการทุจริตในภาครัฐ ควรมีระบบการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสที่มีประสิทธิภาพ ควรเน้นการปฏิรูปเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยในการคัดเลือกบุคคลเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ควรคำนึงถึงทัศนคติและความซื่อสัตย์สุจริต ควรสร้างระบบป้องกันความเสี่ยงในการทุจริตต่อหน้าที่ โดยการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน ในส่วนผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ ควรกำกับดูแลให้เกิดธรรมาภิบาลในหน่วยงานของตนและวางมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการทุจริตภายในหน่วยงาน และควรให้หน่วยงานเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินความโปร่งใส ควรปฏิรูปกฎหมายที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการลดการทุจริต ควรปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการอำนวยความสะดวกเพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ควรให้ความสำคัญกับงบประมาณในส่วนองบบูรณาการในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ควรให้ศูนย์ต่อต้านการทุจริตแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักในการต่อต้านและขับเคลื่อนประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ด้านการศึกษา

ควรเร่งรัดการตราร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ให้มีผลใช้บังคับโดยเร็ว ปฏิรูปการถ่ายโอนอำนาจให้โรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจบริหารจัดการงานเอง จัดการศึกษาโดยเน้นวิชาประวัติศาสตร์ วิชาคุณธรรมและจริยธรรม ควรลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือมีความ

บกพร่องทางกาย และควรจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่โรงเรียนชายขอบหรือโรงเรียนขนาดเล็ก ปรับปรุงระบบการผลิต คัดกรองครู ซึ่งต้องมีการพัฒนาศักยภาพและสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครู และพัฒนาเครื่องมือด้านดิจิทัลเพื่อรองรับการเรียนการสอนออนไลน์ ควรปฏิรูปการศึกษาเพื่อการดำรงชีพและการศึกษาเพื่ออาชีพหรือวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นความเป็นพลเมืองดี วัฒนธรรมและค่านิยมที่ดี และต้องพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการหรือหน่วยงานต่าง ๆ พัฒนาการศึกษสำหรับผู้สูงอายุ (ผู้เจริญวัย) ให้พร้อมอยู่ในสังคมปฏิรูปอย่างมีความสุข

ประเด็นภาพรวม

การปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ๓ ประการ คือ (๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ และ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เช่น การปฏิรูปด้านกฎหมายระบบการเรียนการสอนวิชากฎหมายเพื่อผลิตนักกฎหมายรุ่นใหม่ ด้านกระบวนการยุติธรรมซึ่งยังมีความล่าช้า ปัจจุบันยังไม่มีควมคืบหน้า ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปในเรื่องต่าง ๆ แล้วเสร็จโดยเร็ว ควรที่จะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ควรให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำและความยากจน ควรกำหนดแผนการบริหารจัดการและงบประมาณในภาวะวิกฤตให้เป็นพันธกิจของแต่ละหน่วยงาน เห็นด้วยกับแนวคิดของรัฐบาลที่จะเพิ่มเติมการปฏิรูปด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนที่ต้องมีการปฏิรูป เนื่องจากปัจจุบันขาดการให้ความรู้และละเลยจนทำให้เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่หลงลืม วัฒนธรรมดั้งเดิมของคนไทย ซึ่งคำว่า “วัฒนธรรม” นั้นมีความหมายกว้าง ครอบคลุมได้ถึง ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จิตรกรรม ประวัติศาสตร์ การเมือง ศาสนา การดำรงชีวิตของคนไทยแบบดั้งเดิม เสนอให้ผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิชุมชน กฎหมายเกี่ยวกับไตรภาคีส่วนท้องถิ่น กฎหมายส่งเสริมและพัฒนาองค์กรภาคประชาสังคม กฎหมายเกี่ยวกับการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจเพื่อสังคม ควรลดการผูกขาดการใช้อำนาจรัฐโดยการเปลี่ยนวิธีการเลือกตั้งท้องถิ่น ทั้งนี้ จากรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ ที่รายงานต่อวุฒิสภานี้ เห็นได้ว่าแผนการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน มีการเสนอกิจกรรมภายใต้แผนต่าง ๆ จำนวนมาก ยังไม่เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของการปฏิรูปในด้านใดทั้งที่ระยะเวลาล่วงเลยมาพอสมควร อีกทั้งหลายกิจกรรมปรากฏผลการดำเนินการที่ต่ำกว่าค่าเป้าหมายและมีแนวโน้มที่อาจไม่บรรลุเป้าหมาย โดยที่กิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศดังกล่าวมีจำนวนมาก การดำเนินการยังยืดยาดอยู่ภายใต้ระบบงานราชการจะทำให้มีความไม่คล่องตัวเกิดความล่าช้า หากปล่อยให้มีการดำเนินการในรูปแบบเดิมก็จะทำให้การปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ไม่สามารถสัมฤทธิ์ผลเห็นเป็นรูปธรรมได้ สมาชิกวุฒิสภาส่วนมากจึงมีความเห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินการในเรื่องการปฏิรูปเสียใหม่ โดยทุกฝ่ายทั้งรัฐบาล คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และวุฒิสภา ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน หรือร่วมกันเพื่อค้นหาและคัดเลือกกิจกรรมหรือเรื่องที่ต้องได้รับการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน โดยอาจคัดเลือกเรื่องที่จะปฏิรูปในแต่ละด้านเพียงด้านละเรื่องซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งของประเทศ (Big Rock) ที่ต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปโดยเฉพาะในเรื่องที่กำหนดไว้

ในรัฐธรรมนูญ เช่น การปฏิรูปตำรวจ ให้แล้วเสร็จเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่ได้ตกลงร่วมกันช่วยกันขับเคลื่อนให้สำเร็จ และประการสำคัญของการขับเคลื่อนจะต้องเกิดจากระดับบริหาร รัฐมนตรีเจ้ากระทรวงที่เป็นเจ้าของเรื่องต้องกำกับดูแลการดำเนินการด้วยตนเองอย่างจริงจังไม่ปล่อยให้ เป็นเพียงงานประจำของส่วนราชการ คณะรัฐมนตรีต้องให้ความสำคัญโดยบรรจุไว้ในวาระการประชุม ของคณะรัฐมนตรีเพื่อรายงานผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับ ประชาชนว่ารัฐบาลและวุฒิสภาได้ดำเนินการในเรื่องการปฏิรูปตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างจริงจังเห็นผลสัมฤทธิ์ได้ภายในกำหนดระยะเวลา

จากนั้น นายทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตอบชี้แจงสรุปได้ว่า สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมด้วยประธาน กรรมการปฏิรูปประเทศหรือผู้แทนในแต่ละด้าน และสำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (หรือสำนักงาน ป.ย.ป.) รวมทั้ง ผู้แทน ป.ย.ป. ประจำกระทรวงซึ่งได้มาร่วมรับฟังการอภิปรายจะขอรับความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอนั้น ไปรายงานต่อคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณาสั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการและปรับปรุง การดำเนินงาน เพื่อให้การปฏิรูปประเทศสามารถเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป สำหรับประเด็นที่ได้ กำหนดในแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว แต่มีความล่าช้า และเห็นสมควรเร่งรัดนั้น สำนักงานฯ ได้ประสานกับสำนักงาน ป.ย.ป. เพื่อร่วมกับผู้แทน ป.ย.ป. ในแต่ละกระทรวงรับไปประสานจัด อุปสรรคในการเร่งรัดกิจกรรมดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุตามที่แผนการปฏิรูป ประเทศกำหนดไว้ต่อไป ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพิ่มเติม เรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๓ ด้าน ซึ่งจะทำให้การปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศสามารถดำเนินการตาม ขั้นตอนของกฎหมายได้ โดยทุกข้อเสนอแนะกิจกรรม Big rock หรือกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่มีนัยสำคัญ เพื่อกำหนดเพิ่มเติมในการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ จะนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเพื่อรับไปพิจารณาปรับปรุงแผนการปฏิรูปตามความเห็นและ ข้อเสนอแนะของสมาชิกวุฒิสภา โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศมีระยะเวลาดำเนินการรวม ๙๐ วัน และคาดว่าจะนำเสนอรัฐสภาทราบตามขั้นตอนของกฎหมายภายในปี ๒๕๖๓ ทั้งนี้ ในการปรับปรุงจะ รับความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาที่ให้คำวินิจฉัยถึงสถานการณ์ของประเทศที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากในช่วงการ จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา ตลอดจนบริบทต่าง ๆ และผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจและ สังคมที่เกิดจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศตามที่ กำหนดในหมวด ๑๖ ของรัฐธรรมนูญต่อไป สำหรับผลการติดตาม ประเด็นสมควรเร่งรัด และ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ต่อการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศนั้น ขอรับไปเพื่อประมวลเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาและสั่งการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป หลังจากนั้น พลเอก ชูศักดิ์ เมฆสุวรรณ รองประธานคณะกรรมการธิการ ตสร. คนที่หนึ่ง ได้กล่าวขอบคุณสมาชิกวุฒิสภา รัฐมนตรีและผู้แทน ของหน่วยงานที่ได้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการพิจารณารายงานของ คณะกรรมการธิการ

ที่ประชุมพิจารณารับทราบรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการ ปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๒) และรายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ พร้อมทั้งเห็นชอบด้วย

กับรายงานสรุปผลการวิเคราะห์รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๒ และรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๒) ของคณะกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และมีมติให้ส่งรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว	(ไม่มี)
(๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา	(ไม่มี)
(๖) เรื่องที่เสนอใหม่	(ไม่มี)
(๗) เรื่องอื่น ๆ	(ไม่มี)

เลิกประชุม เวลา ๒๐.๐๐ นาฬิกา

